

СИЛАБУС
навчальної дисципліни
«Вступ до загального та германського
мовознавства»

ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ ПРО НАВЧАЛЬНУ ДИСЦИПЛІНУ

Рівень вищої освіти	перший (бакалаврський) рівень
Код і найменування спеціальності	спеціальність В11 Філологія (за спеціалізаціями) спеціалізація В11.041 Германські мови та літератури (переклад включно), перша – англійська
Тип і назва освітньої програми	«Германські мови та літератури (переклад включно), перша – англійська»
Обсяг і форма семестрового контролю з навчальної дисципліни	кількість кредитів ЄКТС – 5, загальна кількість годин – 150, із яких: лекцій – 22 год, практичних занять – 28 год. Форма семестрового контролю – залік
Мова(и) викладання	державна
Навчально-науковий інститут / факультет, кафедра	факультет обліку та фінансів, кафедра германської і української філології
Контактні дані розробника(ів)	<i>викладач:</i> Дедушно Алла, к. філол. н., доцент, доцент кафедри германської і української філології <i>контакти:</i> ауд. 459 (навчальний корпус № 4) <i>e-mail:</i> dedukhno.alla@pdau.edu.ua <i>сторінка викладача:</i> https://www.pdau.edu.ua/people/dedukhno-alla-volodymyrivna

МІСЦЕ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ В ОСВІТНІЙ ПРОГРАМІ

Статус навчальної дисципліни	обов'язкова
Передумови для вивчення навчальної дисциплін	Сучасна українська літературна мова, латинська мова
Компетентності	<i>загальні:</i> ЗК 3. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово. ЗК 5. Здатність учитися й оволодівати сучасними знаннями. ЗК 6. Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел. ЗК 14. Здатність ухвалювати рішення та діяти, дотримуючись принципу неприпустимості корупції та будь-яких інших проявів недоброчесності. <i>фахові:</i> ФК 1. Усвідомлення структури філологічної науки та її теоретичних основ. ФК 2. Здатність використовувати в професійній діяльності знання про мову як особливу знакову систему, її природу, функції, рівні. ФК 3. Здатність використовувати в професійній діяльності знання з теорії та історії мов (англійської та німецької). ФК 4. Здатність аналізувати діалектні та соціальні різновиди

	мов (англійської та німецької), описувати соціолінгвальну ситуацію. ФК 8. Здатність вільно оперувати спеціальною термінологією для розв'язання професійних завдань.
Програмні результати навчання	ПРН 3. Організувати процес свого навчання й самоосвіти. ПРН 7. Розуміти основні проблеми філології та підходи до їх розв'язання із застосуванням доцільних методів та інноваційних підходів. ПРН 8. Знати й розуміти систему мови, загальні властивості літератури як мистецтва слова, історію державної та іноземних мов (англійської та німецької), історію світової літератури і вміти застосовувати ці знання у професійній діяльності. ПРН 12. Аналізувати мовні одиниці, визначати їхню взаємодію та характеризувати мовні явища і процеси, що їх зумовлюють.

РОЛЬ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ У ФОРМУВАННІ СОЦІАЛЬНИХ НАВИЧОК (SOFT SKILLS)

Навчальна дисципліна «Вступ до загального та германського мовознавства» відіграє важливу роль у формуванні соціальних навичок (soft skills), зокрема критичного мислення, аналітичних умінь і здатності до аргументованої комунікації. Опрацювання лінгвістичних теорій і термінології сприяє розвитку навичок академічної дискусії, роботи в команді та толерантного сприйняття різних наукових позицій. Водночас курс формує вміння структурувати інформацію, чітко висловлювати думки й адаптувати мовлення до професійного контексту.

МЕТА ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Ознайомити здобувачів вищої освіти з найважливішими поняттями мовознавства, його методологією; з уявленням про природу та сутність мови, її будовою; з теоріями походження мови, закономірностями розвитку мов, їхніми класифікаціями; розглянути основні системи мов: фонетичну, лексикологічну, морфологічну, синтаксичну; описати історичні перетворення у надрах германських мов як безперервний процес змін мовної системи під впливом внутрішньомовних та екстралінгвістичних чинників.

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

- Тема 1. Мовознавство як наука. Природа, функції і будова мови
- Тема 2. Теорії походження мови. Взаємодія мов і закономірності їхнього розвитку
- Тема 3. Класифікації мов світу
- Тема 4. Фонетика. Взаємодія звуків у процесі мовлення
- Тема 5. Історія і сучасність письма
- Тема 6. Лексикологія
- Тема 7. Розділи граматики
- Тема 8. Германська група мов. Загальна характеристика. Германська писемність
- Тема 9. Сучасні германські мови
- Тема 10. Англійська та німецька мови. Загальна характеристика.

МЕТОДИ НАВЧАННЯ І ВИКЛАДАННЯ

словесні методи (лекція, пояснення), наочні методи (ілюстрування, демонстрування), практичні методи (вправи), методи формування пізнавальних інтересів (створення ситуації інтересу й новизни навчального матеріалу, метод використання життєвого досвіду), методи стимулювання і мотивації обов'язку й відповідальності (роз'яснення мети навчальної дисципліни, висування вимог до вивчення дисципліни, заохочення і покарання, оперативний контроль, вказування на недоліки, зауваження), інтерактивні методи (дискусії, проектування професійних ситуацій, метод мозкового штурму, рольові ігри, командні ігри), мультимедійні методи (використання мультимедійних презентацій), методи письмового контролю (тести, навчальні завдання), методи самоконтролю (самоаналіз, самооцінювання).

ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Схема нарахування балів, шкала та критерії оцінювання результатів навчання	Наведені в Додатку до силабусу
ПОЛІТИКА ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ ТА ОЦІНЮВАННЯ	
- щодо термінів виконання та перескладання	Усі завдання, передбачені робочою програмою навчальної дисципліни, мають бути виконані у встановлений термін. У разі відсутності здобувача вищої освіти на практичних заняттях без поважної причини (відсутнє документальне підтвердження) надається право одержати бали за передбачені робочою програмою форми поточного контролю, але із загальної суми за кожен вид завдань вираховується 1 бал.
- щодо академічної доброчесності	Списування під час виконання тестових завдань, практичних завдань та завдань екзаменаційної роботи заборонені. Мобільні пристрої дозволено використовувати лише під час онлайн-тестування. Документи стосовно академічної доброчесності наведені на сторінці АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ ПДАУ: https://www.pdau.edu.ua/content/akademichna-dobrochesnist
- щодо відвідування занять	Відвідування лекційних і практичних занять є обов'язковим, запізнення – лише з поважних причин.
- щодо зарахування результатів неформальної / інформальної освіти	На здобувачів вищої освіти поширюється право про визнання результатів навчання, здобутих у неформальній / інформальній освіті. Зокрема визнання та перезарахування результатів навчання, здобутих у неформальній / інформальній освіті на різноманітних навчальних платформах (Prometheus, Coursera тощо) дозволяються для освітнього компонента, який здобувачі вищої освіти починають опановувати з другого семестру (1 курсу), та проводяться до початку семестру, у якому згідно з навчальним планом і робочим навчальним планом відповідної освітньо-професійної програми передбачено його вивчення. Визнання та перезарахування результатів навчання, здобутих у неформальній / інформальній освіті за частиною освітнього компонента може здійснюватися до початку або впродовж семестру, у якому опановується освітній компонент, проте не пізніше, ніж за місяць до встановленої дати семестрового контролю. Особливості неформального / інформального навчання регламентовані Положенням про порядок визнання результатів навчання, набутих у неформальній та інформальній освіті, здобувачами вищої освіти Полтавського державного аграрного університету https://www.pdau.edu.ua/sites/default/files/node/5555/polozhen_nyaproneformalnuosvitu2025.pdf
- щодо оскарження результатів оцінювання	Оскарження результатів оцінювання здійснюється відповідно до Положення про оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти в Полтавському державному аграрному університеті https://www.pdau.edu.ua/sites/default/files/node/5555/polozhen_nyaproocinyuvannyazdobuvachiv2025.pdf
РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ	
<p style="text-align: center;">Основні</p> <p>1. Галян Оксана. Загальне мовознавство: навч.-метод. видання. Луцьк : Вежа-Друк, 2024. 69 с.</p>	

2. Дяченко Н. М. Вступ до мовознавства: інструктивно-методичні матеріали для практичних занять. Житомир : Вид-во ЖДУ імені І. Франка, 2024. 100 с.
3. Кійко Ю. Є., Агапій А. П., Мельник Ю. Й. Вступ до мовознавства: практикум. Чернівці : Чернівецький ун-т, 2021. 176 с.

Допоміжні

1. Вступ до мовознавства : підручник / І. О. Голубовська, С. М. Лучканін, В. Ф. Чемес та ін. ; за ред. І. О. Голубовської. Київ : ВЦ «Академія», 2016. 320 с.
2. Дедушно А. В. Когнітивно-прагматичний аналіз українських мовленнєвих актів у цифровій комунікації. *Вісник науки та освіти* (Серія «Філологія», Серія «Педагогіка», Серія «Соціологія», Серія «Культура і мистецтво», Серія «Історія та археологія»): журнал. 2025. № 6(36) 2025. С. 250–259 <http://perspectives.pp.ua/index.php/vno/article/view/26024>
3. Дедушно А. В. Лінгвофункціональний аспект мовленнєвих актів привітань. Лінгвістичні дослідження: зб. наук. пр. Харк. нац. пед. ун-ту імені Г. С. Сковороди / гол. ред. Н. В. Піддубна. Харків, 2024. Вип. 60 (до 100-річчя від дня народження заслуженого діяча науки і техніки України, доктора філологічних наук, професора Сергія Івановича Дорошенка). С. 316–324. DOI: <https://doi.org/10.34142/23127546.2024.60.2>
4. Дедушно А.В., Люлька В.М., Савенкова О.О. Інноваційні методи викладання лінгвістичних дисциплін у системі вищої освіти. *Перспективи та інновації науки*. Серія «Педагогіка», Серія «Психологія», Серія «Медицина»: журнал. 2025. № 5(51). С. 539–555 <http://perspectives.pp.ua/index.php/pis/article/view/24007>
5. Дедушно А. В., Сизоненко Н. М., Мокляк О. І. Функціональні характеристики мовленнєвого акту вибачення в українській мові. *Наукові записки Національного університету «Острозька академія»: серія «Філологія»*. Острог : Вид-во НаУОА, 2025. Вип. 25(93). С. 17–20. [http://doi.org/10.25264/2519-2558-2025-25\(93\)-17-20](http://doi.org/10.25264/2519-2558-2025-25(93)-17-20)
6. Карпенко Ю. О. Вступ до мовознавства : підручник. 2-ге вид., стер. Київ : Академія, 2009. 336 с.
7. Кочерган М. П. Вступ до мовознавства : підручник. 3-тє вид., стер. Київ : Академія, 2014. 368 с.
8. Левицький В. В. Основи германістики : підручник. Вінниця : Нова книга, 2006. 528 с.
9. Liulka V., Dedukhno A. The specifics of English distance learning in higher educational institutions of Ukraine. *Humanities science current issues: Interuniversity collection of Drohobych Ivan Franko State Pedagogical University Young Scientists Research Papers* / [editors-compilers M. Pantyuk, A. Dushnyi, V. Ilnytskyi, I. Zymomrya]. Drohobych: Publishing House „Helvetica”, 2022. Issue 50. pp. 347–351.
10. Liulka V., Dedukhno A. The specifics of English distance learning in higher educational institutions of Ukraine. *Humanities science current issues: Interuniversity collection of Drohobych Ivan Franko State Pedagogical University Young Scientists Research Papers* / [editors-compilers M. Pantyuk, A. Dushnyi, V. Ilnytskyi, I. Zymomrya]. Drohobych: Publishing House „Helvetica”, 2022. Issue 50. pp. 347–351.
11. Liulka V., Dedukhno A. Communicative strategies of English within the framework of the learning discourse. The specifics of English distance learning in higher educational institutions of Ukraine. *Humanities science current issues: Interuniversity collection of Drohobych Ivan Franko State Pedagogical University Young Scientists Research Papers* / [editors-compilers M. Pantyuk, A. Dushnyi, V. Ilnytskyi, I. Zymomrya]. Drohobych: Publishing House „Helvetica”, 2022. Issue 51. pp. 309–314

Реквізити затвердження

Затверджено на засіданні кафедри германської і української філології протокол від 01 вересня 2025 року № 1.

СХЕМА НАРАХУВАННЯ БАЛІВ, ШКАЛА ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Схема нарахування балів із навчальної дисципліни

Назва теми	Види навчальної роботи здобувачів вищої освіти					Разом
	Виконання практичних завдань	Виконання тестових завдань	Виконання завдань самостійної роботи	Підготовка наукового повідомлення	Підготовка реферату	
Тема 1. Мовознавство як наука. Природа, функції і будова мови	5			5		10
Тема 2. Теорії походження мови. Взаємодія мов і закономірності їхнього розвитку	5					5
Тема 3. Класифікації мов світу	5					5
Тема 4. Фонетика. Взаємодія звуків у процесі мовлення	5					5
Тема 5. Історія і сучасність письма	5					5
Тема 6. Лексикологія.	10					10
Тема 7. Розділи граматики	5					5
Тема 8. Германська група мов. Загальна характеристика. Германська писемність	5					5
Тема 9. Сучасні германські мови	10					10
Тема 10. Англійська та німецька мови. Загальна характеристика	5	15	10		10	40
Разом	60	15	10	5	10	100

Шкала та критерії оцінювання виконання практичних завдань

Кількість балів	Шкала оцінювання
5	Практичне завдання виконано правильно; студент виявляє глибокі знання, досконало обґрунтовує свої думки, вміло застосовує знання на практиці, наводить самостійно складені приклади, повністю розуміє матеріал, відповідає без порушення норм літературної мови.
4	Практичне завдання виконано правильно; студент виявляє достатній рівень знань, обґрунтовує свої думки, застосовує знання на практиці, наводить приклади, допускає поодинокі помилки в послідовності викладу матеріалу, відповідає без порушення норм літературної мови.
3	Практичне завдання виконано частково, студент демонструє невеликий обсяг знань, не завжди вдало добирає слова непослідовно обґрунтовує свої думки, допускає помилки у формулюванні правил, відповідає з незначними порушеннями мовних норм.
2	Практичне завдання виконано частково, студент невдало добирає слова, непослідовно обґрунтовує свої думки, допускає помилки у формулюванні правил, відповідає з порушеннями мовних норм.
1	Практичне завдання виконано частково; студент демонструє обмежений обсяг

	знань, не завжди вдало добирає слова непослідовно обґрунтовує свої думки, допускає помилки у формулюванні правил, відповідає з порушеннями мовних норм.
0	Завдання не виконано.

Шкала та критерії оцінювання виконання наукового повідомлення

Кількість балів	Критерії оцінювання
5	Матеріал наукового повідомлення підготовлено на належному науковому рівні; студент вправно володіє мовознавчою термінологією, виявляє глибокі знання, досконало обґрунтовує свої думки, вміло застосовує знання на практиці, наводить самостійно складені приклади, повністю розуміє матеріал, відповідає без порушення норм літературної мови.
4	Матеріал наукового повідомлення підготовлено на середньому науковому рівні; студент знає мовознавчу термінологію, виявляє знання, обґрунтовує свої думки, наводить приклади, розуміє матеріал, відповідає без порушення норм літературної мови.
3	Матеріал наукового повідомлення підготовлено на посередньому науковому рівні; студент орієнтується в мовознавчій термінології, виявляє знання, посередньо обґрунтовує свої думки, не наводить приклади, відповідає з незначними порушеннями мовних норм.
2	Матеріал наукового повідомлення підготовлено на посередньому науковому рівні. Студент демонструє обмежений рівень знань, не завжди вдало добирає слова, непослідовно обґрунтовує свої думки, допускає помилки у формулюванні правил, відповідає з порушеннями мовних норм
1	Наукове повідомлення виконано фрагментарно; студент демонструє недостатній рівень знань, непослідовно обґрунтовує свої думки, плутається у формулюванні правил, відповідає з порушеннями мовних норм.
0	Наукове повідомлення не виконано.

Шкала та критерії оцінювання виконання тестових завдань

Тип / опис завдання	Шкала оцінювання	Максимальна кількість балів
Закрите завдання із простим множинним вибором (одновибіркове). Загалом – 15 завдань. Завдання складається з основи та трьох – чотирьох варіантів відповідей, з яких лише один правильний. Завдання вважається виконаним, якщо здобувач вищої освіти вибрав і позначив відповідь у такий спосіб: 1. В	0 або 1 бал: 1 бал, якщо вказано правильну відповідь; 0 балів, якщо вказано неправильну відповідь або відповіді на завдання не надано.	
Максимальна кількість балів		15

Критерії та шкала оцінювання виконання завдань самостійної роботи

Кількість балів	Шкала оцінювання
10	Завдання виконано правильно, у повному обсязі з дотриманням мовних норм та наведенням прикладів.
9	Завдання виконано правильно, проте трапляються деякі неточності. Мовне оформлення відповідей потребує незначного коригування.
8	Завдання виконано не повністю, наявні деякі змістові помилки. Більша частина завдань виконана правильно; допущено не більше чотирьох помилок;

	мовне оформлення відповідей потребує незначного коригування.
7	Завдання виконано не повністю, наявні змістові помилки. Більша частина завдань виконана правильно; допущено не більше п'яти помилок; мовне оформлення відповідей потребує незначного коригування
6	Завдання виконано частково, наявні суттєві змістові помилки. Половина завдань виконана правильно; допущено не більше шести помилок; мовне оформлення відповідей потребує коригування
5	Завдання виконано фрагментарно, наявні суттєві змістові недоліки, порушено логіку викладу, наявні порушення літературних норм.
4	Завдання виконано фрагментарно, з порушенням логіки викладу, студент подекуди плутається в поняттях, наявні порушення літературних норм.
3	Завдання виконано фрагментарно, з порушенням логіки викладу, наявні суттєві змістові недоліки, студент плутається в поняттях, наявні грубі порушення літературних норм
2	Завдання виконано менше ніж на 25 %
1	Завдання виконано неправильно
0	Завдання не виконано

Критерії та шкала оцінювання реферату

Кількість балів	Шкала оцінювання
10	Реферат підготовлений на достатньо високому науковому рівні; студент вправно володіє спеціальною мовознавчою термінологією, знаннями з історії та теорії германських мов, знає структурні рівні германських мов, досконало обґрунтовує свої думки, повністю розуміє матеріал, відповідає без порушення норм літературної мови; правильно відповідає на додаткові запитання.
9	Реферат підготовлений на високому науковому рівні; студент володіє спеціальною мовознавчою термінологією, знаннями з історії та теорії германських мов, знає структурні рівні германських мов, досконало обґрунтовує свої думки, повністю розуміє матеріал, відповідає без порушення норм літературної мови, відповідає на додаткові запитання.
8	Матеріал реферату підготовлено на середньому науковому рівні; студент знає спеціальну мовознавчу термінологію, історію та теорію германських мов та структурні рівні германських мов, проте допускає незначні помилки, вміє обґрунтовувати свої думки, відповідає з незначними порушеннями норм літературної мови; переважно відповідає на додаткові запитання.
7	Матеріал реферату підготовлено на середньому науковому рівні; студент орієнтується у спеціальній мовознавчій термінології, обізнаний з історією та теорією германських мов та структурними рівнями германських мов, проте інколи плутається в поняттях, вміє обґрунтовувати свої думки, відповідає з незначними порушеннями норм літературної мови; на додаткові запитання дає поверхневі відповіді.
6	Матеріал реферату підготовлено на посередньому науковому рівні; студент орієнтується у спеціальній мовознавчій термінології, обізнаний з історією та теорією германських мов та структурними рівнями германських мов, проте плутається в поняттях, вміє обґрунтовувати свої думки, відповідає з незначними порушеннями норм літературної мови; не відповідає на додаткові запитання.
5	Матеріал реферату підготовлено на посередньому науковому рівні; студент орієнтується у спеціальній мовознавчій термінології, поверхнево знає історію та теорію германських мов та структурні рівні германських мов, плутається в поняттях, непослідовно обґрунтовує свої думки, відповідає з порушеннями норм літературної мови; не відповідає на додаткові запитання.
4	Матеріал реферату підготовлено на посередньому рівні; студент плутається у

	спеціальній мовознавчій термінології, поверхнево обізнаний з історією та теорією германських мов, структурними рівнями германських мов, непослідовно обґрунтовує свої думки, відповідає з порушеннями норм літературної мови; не відповідає на додаткові запитання.
3	Матеріал реферату підготовлено на посередньому рівні; студент плутається у спеціальній мовознавчій термінології, практично не орієнтується в історії та теорії германських мов та їхніх структурних рівнях, непослідовно обґрунтовує свої думки, відповідає з порушеннями норм літературної мови; не відповідає на додаткові запитання
2	Матеріал реферату підготовлено фрагментарно; студент демонструє недостатній рівень знань спеціальної мовознавчої термінології, погано обізнаний з історією та теорією германських мов, їхніми структурними рівнями, не уміє обґрунтовувати свої думки, відповідає з порушеннями норм літературної мови; не відповідає на додаткові запитання.
1	Реферат не підготовлено належним чином; студент не демонструє знання, не обґрунтовує свої думки, плутається у мовознавчій термінології, спілкується із суттєвими порушеннями мовних норм; не відповідає на додаткові запитання.
0	Реферат не підготовлено.